

Skolevæsen, og jeg troer, at jeg skal kunne oplyse den ærede sidste Taler om forskjellige Misforstaaelser, der have bragt ham til at betænde den Ve, som han idag er gaaet. Jeg skal for det Første bemærke, at jeg meget beklager, at man ved Universitetet vedligeholder den saakaldte store philologiske Examen med hvad dertil hører; det er en Sagen efter Polyhistorie, som man ikke skal opfordre til, det er Noget, man kan lade Folk af sig selv besatte sig med, naar de have Gang dertil; men det er at brænde sand Videnskabelighed, at drive mange Folk dertil. Dette skal jeg imidlertid lade staae, kun saameget skal jeg bemærke, at naar man troer, at man derved paa den sikreste Maade faaer de bedste Skolebestyrere eller Rektorer, tager man feil, thi deres Dygtighed bestaaer i noget ganske Andet; ere de for meget afbragte fra den hvide Verden, og fra Ungdommen af for meget fristebe til at indsøge gammelt Støv, ere de ikke stikede til at bestyre en Skole. Dette ligger imidlertid ikke for, og vi kunne derfor ikke faae det forandret her; men det, som ligger for, som paa en vis Maade er beslægtet dermed, og som bragte mig til at omtale denne Sag, er Overlærernes Stilling ligeoverfor Adjunkterne. Dengang denne Sag laae for til Bedømmelse, var det i Udvalget den almindelige Mening, at der kun trængtes til een Overlærer ved hver lærde Skole, og at alt Øvrigt i Grunden kun var et Navn, man brugte for at skaffe Lønningsforhøielse, men man gik ind paa et større Antal Overlærere for at bryde Forfremmelsen efter Aldersfølge. Man erkjendte, at naar Lærere i Almindelighed vare komne ud over et vist Stadium, som jeg siden skal omtale, var det rigtigt, at de lidt efter lidt fik bedre Lønningsvilkår, hvilket alene lod sig gjøre ved Alderstilleg; men ved Siden deraf, var man overbevist om, at der i denne Klasse af Mænd, ligesom i alle tilsvarende, kun fandtes et indskrænket Antal, som var stikket til at træde op i de høiere Poster i det lærde Skolevæsen. For nu at sætte Ministeriet i Stand til at kunne itide betegne saadanne Mænd og skaffe dem Udsigt til en bedre Stilling, behøvdte man det større Antal Overlærere, men for ikke at krænke de Adjunkter, som havde tjent i længere Tid, stillede man ikke de yngste Overlærere høiere i

Gage end de ældste Adjunkter. Dette var Meningen, og man har slet ikke tænkt sig, at Adjunkterne i det Hele taget paa denne Maade skulde avancere op, og at Bestyrelsens Svagheb ligeoverfor Forfremmelsen i denne Klasse skulde være saa stor, at den ikke turde udmærke en Mand i en yngre Alder, og bringe ham op i Overlærerstillingen fremfor ældre Lærere. Det ærede Medlems Foredrag med Hensyn til dette Punkt gik derimod ud paa, at han vilde have denne hele Klasse af Overlærere betragtet som en Klasse, hvortil der skulde forfremmes efter Alderstjeneste, men denne Betragtning staaer i aabenbar Modstrid med Lovens Hensigt, som jeg haaber, at man vil fastholde. Jeg begriber meget godt, at i alle saadanne Klasser vil Middelmaabigheden have, at Aldersfølgen skal give Fortrinet, men for al Statsstyrkelse er det af Bigtighed, at man bryder med denne Forfremmelse efter Aldersfølge, og giver Bestyrelsen Ret til, om den har Mod dertil, at bringe yngre Kræfter tidligere frem i en gunstigere Stilling og med en bedre Udsigt. Dette er det Bestyrelsesprincip, man bør holde fast paa, hvor det er lykkedes at bringe det ind, og det bør vi ikke lade os drive fra ved alle de mange Tilskyndelser, som komme fra Pensioner, som maaskee i de Forhold, hvorunder de daglig leve, kunde ønske det anderledes. Vi bør derfor fastholde ikke at bevilge flere Overlærergager, end der virkelig bør være Overlærere, nemlig een ved hver Skole, da vi see, at Bestyrelsen ikke har forstaaet at benytte den givne Regel bedre, end slet er. Eller skulle vi give den endnu en Prøvetid af 5 Aar og see, om det ikke skulde være muligt, at der her i Landet kunde udvikle sig en Styrelse, der havde Mod til at gribe igjennem, til at rette sig efter de Bestemmelser, der ere lagte ind i Loven. Dette skal jeg forøvrigt ikke nærmere gaae ind paa; men det er dog dette alene, hvorom det dreier sig. Det ærede Medlem gjorde opmærksom paa, at der kunde indtræde en Tid, hvor Adjunkterne burde behandles forskjelligt, eftersom de erklærede, om de vilde blive ved Skoleveien, og det blev erklæret fra Bestyrelsens Side, at man var fornøiet med at beholde dem ved Skolen eller ikke, og han tilføjede, hvis jeg fulgte ham rigtigt, den Be-